

Дидактичний матеріал для подолання дислексії і дисграфії у молодших школярів

Шарапова О.В.

вчитель-логопед

«Спеціаліст вищої категорії»,

«Старший вчитель»

Смілянської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 7

Анотація

Даний посібник – дидактичний матеріал, в якому пропонується система роботи по профілактиці і корекції недоліків читання і письма молодших школярів. Включає в себе роботу над твердими і м'якими, глухими і дзвінками, свистячими, шиплячими і сонорними приголосними звуками та відповідними буквами.

Дидактичний матеріал у вигляді карток стане у пригоді учням початкових класів та їх батькам, вчителям, логопедам.

Зміст

Розділ 1.	Вступ	с. 4
Розділ 2.	Тверді та м'які приголосні	с. 7
Розділ 3.	Глухі та дзвінкі приголосні	с. 37
Розділ 4.	Диференціація кінетично схожих букв	с. 59
Розділ 5.	Диференціація свистячих і шиплячих	с. 67
Розділ 6.	Бібліографія	с. 97

Вступ

Для батьків часто незрозуміло, чому у одного і того ж вчителя одні діти навчаються добре, а інші ніяк не можуть засвоїти матеріал і їх шкільний шлях виявляється тернистим і тяжким.

При цьому батьків особливо дивує те, що в дошкільному віці їх дитина, здавалось би, розвивалась абсолютно нормально і була «такою, як усі». Причини невдач вони починають шукати, насамперед, у школі, системі навчання, упередженому або байдужому ставленні вчителя. Але найчастіше причиною шкільних проблем дитини є її недостатній мовленнєвий розвиток. Це може виявлятися у дефектах звуковимови, обмеженості словникового запасу, невмінні граматично правильно узгоджувати слова в реченні. В цілому мова дитини при цьому достатньо зрозуміла і не викликає у неї труднощів при спілкуванні. З цієї причини в дошкільному віці невеликі відхилення у мовленнєвому розвитку

дитини, як правило, не турбують батьків, поки на них не зверне увагу логопед.

Та справа різко змінюється з початком шкільного навчання, коли до мови дітей, які стали учнями, починають пред'являтися високі вимоги. Всі діти з відставанням (хай навіть не великим) у мовленнєвому розвитку якимось зразу «висвічуються» вже на самих перших етапах навчання їх читанню та письму. Більшість з них з великими труднощами оволодівають складними процесами, а в подальшому читають і пишуть з великою кількістю специфічних помилок (пропуски чи заміна букв і складів, недочитування або недописування слів, переставляння частин слова), які не вдається усунути звичайними шкільними методами. Такі недоліки читання і письма називаються відповідно дислексією і дисграфією. В окремих випадках необхідна спеціальна логопедична робота, в інших – дитині можуть допомогти самі батьки і вчителі. Саме для профілактики й подолання проявів дислексії та

дисграфії і призначений цей дидактичний матеріал.

Посібник включає в себе роботу над приголосними звуками та буквами, що їх позначають, завдання для розвитку спостережливості, уваги, просторових та часових уявлень, моторнографічних умінь, аналітико-синтетичних здібностей та зв'язного мовлення дітей.

Вчителі початкових класів, вчителі дефектологи, логопеди можуть використовувати цей матеріал для фронтальної та індивідуальної роботи.

Різноманітні за складністю завдання розраховані на дітей з різним рівнем підготовки.

Пам'ятайте, що тільки систематичні заняття, терпіння і доброзичливе ставлення до дитини допоможуть Вам досягти успіху.

Тверді та м'які приголосні

Під час вимови м'яких приголосних губи і язик більше напружені, ніж під час вимови твердих приголосних.

М'який звук на схемі позначається. =

1. Прочитай і порівняй.

Л – ЛЬ

ал – аль

син – синь

д – дь

ад – адь

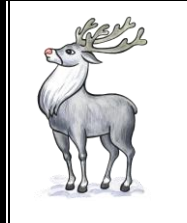

тин – тинь

т – ть

ат – ать

пил – сіль

2. Назви зображених на малюнку тварин. Вимов останній звук у кожному слові. Добудуй звукові схеми.

		
о - о	- о	- о - = о

3. Прочитай.

Подивіться, знак м'який,
Дуже – дуже мовчазний
Та його всі добре знають,
За роботу поважають

4. Зміни слова за зразком.

Багато

Один

лосі –

лось

учні –

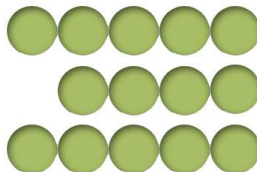
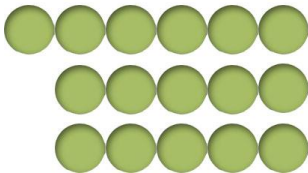
півні –

танці –

портфелі –

вчителі –

5. Впиши назви місяців.

Тверді та м'які приголосні

1. Прочитай і порівняй.

М-МЬ

Д-ДЬ

рис-рись

Н-НЬ

З-ЗЬ

лин-линь

С-СЬ

Т-ТЬ

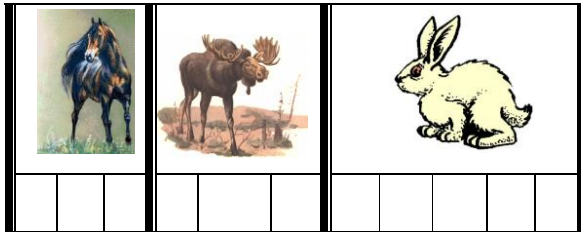
мул-міль

2. Розглянь і запам'ятай букву **Ь**. Розфарбуй її зеленим кольором.

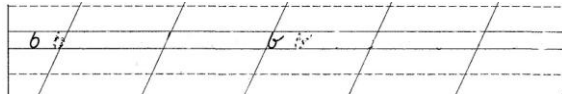
Буква **Ь** някого звука не позначає, а лише помякшує попередній приголосний.

3. Назви зображених на малюнку тварин. Побудуй звукові схеми.

4. Напиши за зразком.

Ь Ь

День _ _ _ _ _ березень

кілеце _ _ _ _ _ пальто

5. Встав пропущений **ь** і прочитай слова. Де стоїть м'який знак? Підкресли букви, що позначають м'які приголосні.

тЮл...пан

ред...ка

ал...бом

дел...фін

опен...ки

борот...ба

6. Допиши останнє слово в кожному реченні.

Мама зварила смачний _____ . рись

У тайзі живе хижа _____ . рис

Діти їли солодкі _____ . бульки

Хлопці пускали мильні _____ . булки

Тверді та м'які приголосні

Під час вимови м'яких приголосних губи і язик більш напружені, ніж під час вимови твердих приголосних.

М'який звук на схемі позначається

1. Прочитай і порівняй.

ад-адь

од-одь

ед-едь

аз-азь

оз-озь

ез-езь

ан-ань

он-онь

ен-ень

2. Розглянь малюнки. Підбери підписи до них. Порівняй звуко-буквенний склад схожих слів. Склади з ними речення.

Слова: рис, рись, син, синь

3. Склади слова і знайди серед них зайве.

Л² Е³ О¹ Н⁴ Ъ^б

Д Е² В¹ І М Ъ Д

Н Ъ І К¹

Б І Л¹ Е Д Ъ

4. Прочитай речення. Встав слова замість крапок.

Підкресли букви, що позначають м'які приголосні.

Другий місяць зими

Другий місяць весни

Перший місяць осені

Перший та другий місяці літа

Другий місяць осені

**(жовтень, січень, липень, червень,
квітень, вересень)**

4. Зміни слова за зразком. Де стоїть м'який знак?

Підкресли букви, що позначають м'які приголосні.

рідне – рідненьке

земля - земедька

мале –

картопля –

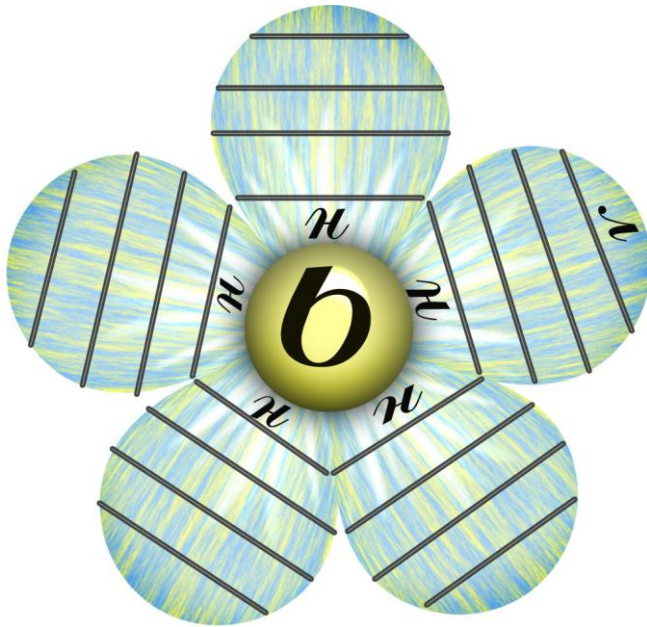
сухе –

тополя –

м'яке –

каструля –

5. Склади слова за допомогою «Квітки - алфавітки».

Слова: липень, повінь, січень, камінь,
ремінь.

Буквосполучення

ЬО

Позначає м'якість попереднього приголосного і звук [о].

1. Утвори та прочитай склади і слова.

с	ЬО	сьогодні
ц		цьому
л		льодоруб
р		трьох
т		тьохкає
д		дьоготь
н		пеньок

2. Хвилинка каліграфії.

ЬО

ЬО

пеньок

3. Підбери відповідну звукову модель до слів.

-	о	-	сім		
=	о	-	сьомий		
-	о	=	о	-	цар
=	о	-	о	-	царьок

Буквосполучення **Ю**

Позначає м'якість попереднього приголосного і звук [o].

1. Прочитай.

день-деньок	льон		льотчик
пень – пенюк	сьомга		кольори

2. Зміни слова й утвори словосполучення.

<u>який?</u>	<u>якого?</u>	<u>який?</u>	<u>якого?</u>
синій	синього неба		
третій	_____ класу		
нижній	_____ одягу		
сьомий	_____ поверху		
житній	_____ хліба		

3. Прочитай речення, випиши парами виділені слова.

Визнач місце у слові мякого приголосного, позначеного **ь**.

Зразок: День – денюк

День починається з ранку. Добрий денюк був у неділю. Від старої сосни залишився пень. Я сів на пенюк. Я відчув біль у спині. Масажист знайшов больову точку.

Розрізнення буквосполучень

ЬО і ЙО

Після букв, що позначають приголосні звуки у кінці або в середині складу, пишемо

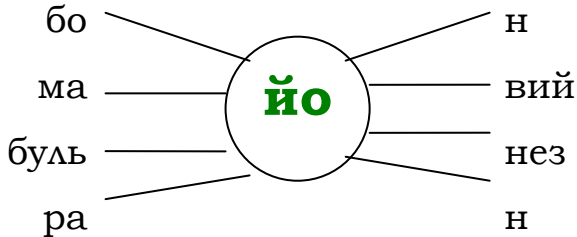
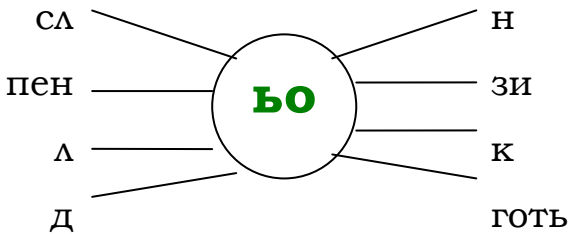
▷ **ЬО**

ЙО ◁

На початку слова і складу пишемо

1. Прочитай.

йо, льо, сто, йо, тьо, йо, рьо, льо, сто.

2. Поділи слова на склади.

Льоня, чайок, йорж, Альона, бойовий,
льон, сльози, знайомий, віршовка,
працьовитий, Йосип.

3. Встав у слова **ьо** або **йо**.

незна мий

га к

л дяний

дз бик

Солов в

 ржик

сл за

л н

Мурав в

Матві вич

4. Прочитай речення, встав пропущені букви і слова.

Літаком керує _____.

Ст па обробив ранки _____.

Ми зайшли у _____ і почули
т хкання соловейка.

Ал ша та Л ля живуть в одному
_____ міста Києва.

Настрій у друзів завжди бад рий і
_____.

Слова: бойовий, льотчик, районі, йодом,
гайок.

Розрізнення буквосполучень

ЬО і ЙО

Після букв, що позначають приголосні звуки у кінці або в середині складу, пишемо

▷ **ЬО**

ЙО ◁

На початку слова і складу пишемо

1. Прочитай слова. Випиши (поділивши на склади) у першу колонку слова із сполученням букв **ьо**, а в другу – із сполученням **йо**.

Йосип, льотчик, йорж, опеньок, працюватий, район, Альоша, серйозний, працюватий, синього, знайомий, йод.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Зроби висновок, коли пишемо сполучення **йо**, а коли – сполучення **ьо**.

2. Прочитай речення та встав замість крапок буквосполучення **йо** або **ьо**. Підкресли їх.

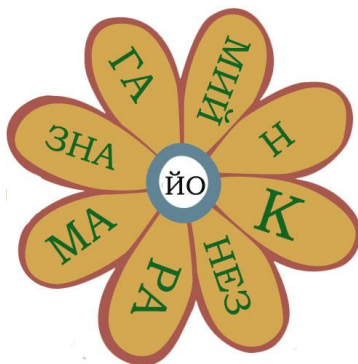
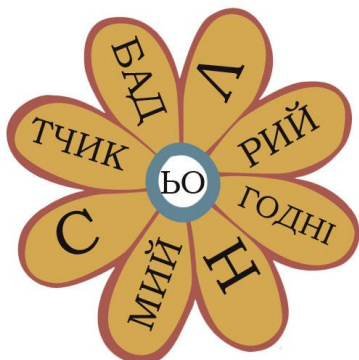
Мої товариши – ...исп
Мурав...в і Л...ня Солов...в. Усі
ми живемо в одному будинку.

...сип живе на трет...му поверсі, Л...ня і я – на с...мому. Настрій у нас завжди бад...рий, бо...вий. Л...ня, ...сип і я разом ходимо до школи, разом вчимо уроки, разом граємо у футбол.

3. Запиши прізвиська та імена учнів свого класу, в яких є буквосполучення **ьо** або **йо**.

4. Прочитай і запиши слова за допомогою «Квітки-читалочки».

Позначення м'якості приголосних буквою **і**

Прочитай і склади слова. підкресли букви,
що позначають тверді і м'які приголосні.

ди-ді

ди-ді

ти-ті

рис-рис

си-сі

бик-бик

ни-ні

дим-дим

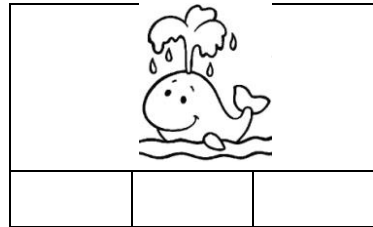
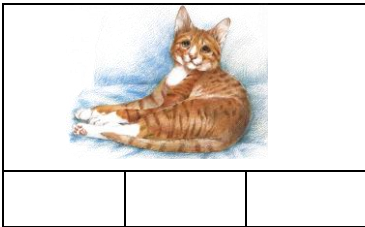
ли-лі

тин-тин

ри-рі

кин-кин

1. Назви малюнки. Склади звукові схеми слів.

2. Встав пропущені букви **и** чи **і**.

Л...с побіг у л...с. Настало л...то. Почали
л...ти дощі. Стоїть д...м. Над дахом з

димаря іде д...м. В Івана велика с...ла.
Пташка с...ла на липу. У мами с...м синів.

3. Прочитай слова, склади з ними словосполучення за зразком.

Зразок:

сіра-сіра, сіра пташка, сіра картопля

ніс-низ _____

місто – намисто _____

літо – липа _____

ріка – риба _____

сіла – сила _____

4. Відгадай загадки.

Сніг на полях,
лід на річках,
хуга гуляє,
коли це буває?

(вз...мку)

Сонце пече,
липа цвіте,
вишня поспіває,
коли це буває?

(вл...тку)

Позначення м'якості приголосних буквою **i**

Розглянь малюнки. Визнач, яку букву треба вставити
замість крапки – **и** чи **і**.

1. Слова, подані в однині, дописати у множині.

Один

танець –

портфель –

мазь –

учень –

ніготь –

вчитель –

Багато

танці

2. Склади словосполучення і речення.

дім	їдкий	ліс	густий
дим	новий	ліс	хитрий
кіт	мурликає	Дмитрик	уміє личко
кіт	плаває	Дмитрик	уміє читати

3. Заповни порожні клітинки.

Л	И	С							
			к	а					
			и		я				
			е	н	я				
			и	ч		а			
			е	н	я		к	о	

			Л	і	С				
						о	к		
						н	и		
						о		о	к
						н	и	ч	и
						о		и	й
т	р	о				о			

Позначення м'якості приголосних буквою Я

Буква **Я** може позначати м'якість попереднього приголосного і звук [а].

1. Прочитай склади і слова.

са-ся	та-тя	ла-ля	сад-сядь
за-зя	да-дя	ра-ря	лак-ляк
ца-ця	на-ня	дза-дзя	рад-ряд

2. Склади звукові схеми слів.

		
= - О		

3. Прочитай. Встав пропущені букви А чи Я.

в...реник

ром...шк...

р...бчик

сел...нин

мет...л

риб...лки

р...довий

под...рунок

н...н...

н...вк...ти

4. Пограй в гру «Варю борщ». З чого варять борщ?

Склади і запиши слова.

ка со мор
ци ри пу ста
ква пля по кар
бу до ряк ля то мі

5. Відгадай загадки.

Щоб не згинуть у біді,
держить ножиці в воді.

(р...к)

Вірно людям я служу,
їм дерева стережу,
дзьоб міцний і гострий маю,
шкідників ним здобуваю.

(д...тел)

Позначення м'якості приголосних буквою Я

Буква **Я** може позначати м'якість попереднього приголосного і звук [а].

1. Прочитай. Підкресли букви, що позначають тверді і м'які приголосні, за зразком.

са-ся

санки-сяйво

на-ня

наказ-няня

ла-ля

лампа-лялька

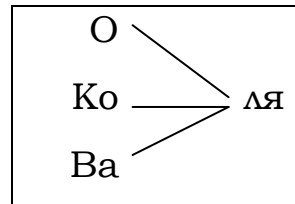
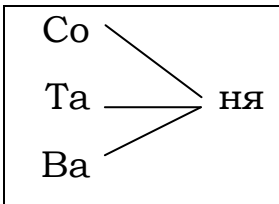
ра-ря

ранок-рябий

да-дя

дарунок-дятел

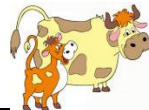
ца-ця

цапок-цяцька

2. Допиши за зразком. Хто у кого?

У корови – теля, телятко

У вівці – ягно, _____

У кішки – кошен..., _____.

У собаки – цуцен..., _____.

У кози – козен..., _____.

3. Прочитай. Встав пропущені букви *А* чи *Я*.

На яблуні дуже р...сно уродили яблук....
Взимку треб... тепло од...г...тись. Киц...
н...вк...є, просить смет...ни. Яків
розв'язув...в з...д...чу. Ялинку
прикр...сили блискучими ігр...шк...ми.

4. Пограй в гру «Із слова по букві – нове слово».

Вода, дуб, голуб, липа, перець, цибуля.

(вулиця)

Діти, лялька, кит, море, канал.

(дятел)

Позначення м'якості

приголосних буквою Ю

Буква **Ю** може позначати м'якість попереднього приголосного і звук [y].

1. Прочитай склади і слова.

ту-тю	зу-зю	малюк
ду-дю	лу-лю	тюльпан
су-сю	ру-рю	сюрприз

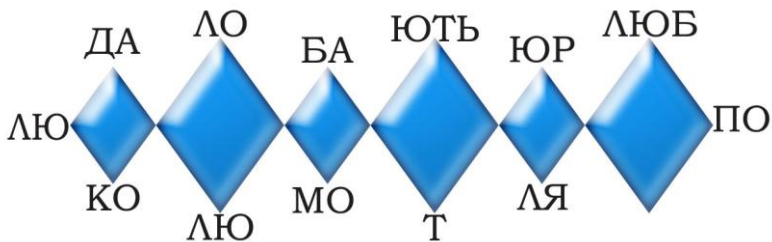
2. Склади звукові схеми слів.

		
<input type="text"/>	= - О <input type="text"/>	<input type="text"/>

3. Встав пропущені букви **У** чи **Ю**.

л <u> </u> к	н <u> </u> хати
л <u> </u> стра	гост <u> </u> вати
з <u> </u> би	под <u> </u> шка
зр <u> </u> б	т <u> </u> фельки
л <u> </u> дно	дар <u> </u> нок
л <u> </u> церна	Д <u> </u> ймовочка
н <u> </u> трія	кол <u> </u> чка

4. Прочитай читалочку, запиши речення.

5. Відгадай загадки.

Росте вона додолу головою,
Росте вона холодною зимою.
А тільки сонечко засяє –
Вона заплаче й помирає.

(брлька)

Горбатий міст на чотирьох стовпах стоїть.

(верблд)

Позначення м'якості приголосних буквою Ю

Буква **Ю** може позначати м'якість попереднього приголосного і звук [y].

1. Розглянь малюнки. Подумай, яку букву треба вставити – **у** чи **ю**. Порівняй звукобуквенний склад цих слів.

Л•••К

Л•••К

2. Прочитай. Підкресли букви, що позначають тверді і м'які приголосні, за зразком.

лунка – дюстра

рука – рюкзак

нутрія – нюхати

цукор – цюкати

туман – тюльпан

лук - люкс

3. Прочитай. Встав пропущені букви **у** чи **ю**.

Мені купили ц•••керки «Д•••шес».
Солон••• т•••льк••• я д•••же л•••бл•••.
У зоопарк••• ми бачили т•••леня. У лісі ми

збирали маслки. Лдина повинна бути уважною, переходячи влицл.

4. Склади розсіпані слова. Знайди серед них зайве.

Л Ю М¹ А² К _____

Д И Л Ю Н А _____

К У В Н _____

Ч Л Ю К _____

5. Відгадай загадки.

Навколо бочки бігають клубочки.

(крка з крчатами)

Хто самий перший входить в дім,
а всі за ним ідуть хвостом?

(клкч)

Не дивився у віконце –
був один Андрійко.

Подивився у віконце –
там другий Андрійко.

Що це за віконце?

(лдстерко)

Позначення м'якості приголосних буквою Є

Буква **Є** може позначати м'якість попереднього приголосного і звук [e].

1. Прочитай склади і слова.

ле-ле	але-але	сине	хатне
не-не	ане-ане	літне	середне

2. Утвори словосполучення.

сине	завдання
порожнє	тепло
літнє	небо
домашнє	село
сусіднє	відро

3. Встав пропущені букви *е* або *є*.

Я сів на п...р...дн... сидіння. Хатн...
кош...ня боїться холоду. Лл...ться вода у

порожн... відро. Осінн... н...бо вкрите
т...мними хмарами.

4. Відгадай загадки.

Сірий, та не вовк,
довговухий, та не заєць,
з копитами, та не кінь.

(ос...л)

Яке завдання треба виконувати вдома?

(домашн...)

Кругла, а не місяць,
біла, а не борошно,
з хвостом, а не мишка.

(р...дька)

В якому місті
є Печерська лавра?

(Ки...ві)

Позначення м'якості приголосних буквою Є

Буква **Є** може позначати м'якість попереднього приголосного і звук [e].

1. Прочитай слова. Встав пропущені букви *е* або *є*.

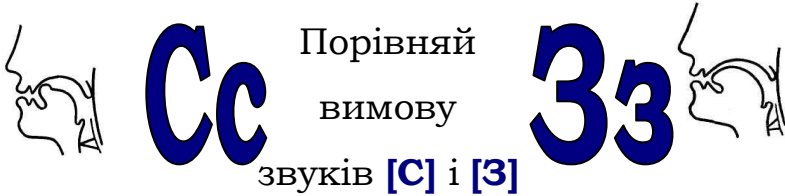
в...сло	шоф...р	порожн...
літн...	ранн...	сусідн...
олів...ць	мал...ньк...	п...рші
задн...	вечірн...	ч...рвон...
син...	літн...	осінн...
різн...	вес...л...	солов...йко

2. Зміни слова за зразком.

	який?	яка?	яке?
сусід	сусід <u>н</u> ій	сусід <u>н</u> я	сусід <u>н</u> є
осінь	_____	_____	_____
вечір	_____	_____	_____
давнина	_____	_____	_____

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення С-З

са-за

ся-зя

со-зо

сьо-зьо

Запам'ятай!

[c] – синій, тому надалі букви, що позначають глухі приголосні, замальовуй синім олівцем.

[z] – зелений, тому надалі букви, що позначають дзвінкі приголосні замальовуй зеленим олівцем.

1. Прочитай склади і слова

су-зу

сю-зю

си-зи

сі-зі

се-зе

се-зе

ко — о — ро — са — док — рафан — мовар

ко — ва — гро — за — рядка — ець — мок

2. Встав потрібні букви, використовуючи синій і зелений олівці..

С

З

С-З

С-З

...апа

...има

...амок

фа...ан

...орока

...аєць

...алат

...о...уля

...ила

...она

...ирок

ква...оля

...ереда

...елений

...устріч

VELO...ИПЕД

3. Підбери підписи до малюнків. Склади з ними речення.

Слова: Зоя, соя, коза, коса

4. Відгадай загадки.

У хлівці два ряди баранців і всі біленькі.

(...уби)

Улітку відпочивають, узимку дітей катають.

(...ани)

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення С-З

1. Утвори словосполучення.

рогатий	осел	сильна	слива
впертий	козел	смачна	злива
	рогата	коса	
	заплетена	коза	

2. Встав потрібні букви, використовуючи синій і зелений олівці.

Зранку на дворі бушувала ...лива.

Будівельник одягнув на голову ка...ку.

...елений лі...пожовтів.

Бабу...я назбирала в'я...ку хмизу.

3. Зміни слова або добери споріднені за зразком. Встав пропущені букви **С** або **З**.

один багато

√-----]

моро... – мороз**и**

велика маленька

√-----]

ма...ка – масоч**ка**

компа... – _____

ка...ка – _____

гарбу... – _____

ми...ка – _____

матро... – _____

реди...ка – _____

4. Склади слова з поданих букв. Запиши їх у 2 стовпчики.

С

З

А Л А Т С¹

А Ю Л Т С¹

У И В К З¹

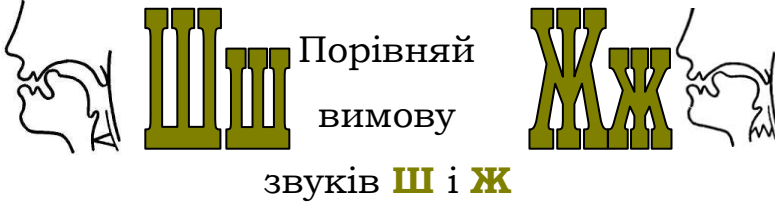
И О К Н З¹

5. Розгадай ребуси.

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення Ш-Ж

1. Прочитай склади і слова, чітко вимовляючи звуки

[Ш] і [Ж]

ша-жа

уш-уж

шо-жо

шар-жар

шу-жу

шофер-жолудь

аш-аж

парашут-кожух

ош-ож

2. Встав потрібну букву.

Ш

Ж

Ш-Ж

Ш-Ж

...уба

...аба

...ито

мі...ок

...ум

...уравель

...ия

о...ина

ка...а

аба...ур

ду...

ко...еня

арку...

ванта...

ні...

по...е...а

3. Зміни і запиши слова за зразком. Підкресли **Ш, Ж**.

Я жую – ти **жуєш**

Життя – **шиття**

Я жну – _____

Жабка – _____

Я жду – _____

Шерсть – _____

Я жалію – _____

Шаль – _____

Я лежу – _____

Жар – _____

4. Виправ помилки.

У болоті жабка, а на голові **папка**.

Вантажна **малина** виїхала з гаража.

Діти збирали гриби у **котик**.

Просо висівав Микита, та чомусь вродило **сито**.

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення Ш-Ж

1. Прочитай. Встав потрібні букви, використовуючи синій і зелений олівці.

Щоб потім не ту...ити, треба вогнище ту...ити.

Рана за...иває, а шубу Маша за...иває.

Бережіть кожну мить ...иття.

Маші подобається ...иття.

2. Зміни слова за зразком і встав пропущені букви.

кіж-ножі

кн...ика – книжечка

ківш – ковші

ча...ка – чашечка

арку... – _____

ло...ка – _____

гара... – _____

пта...ка – _____

бага... – _____

поду...ка – _____

товари... – _____

дорі...ка – _____

3. Добери до слова біжить близькі за значенням слова.

Час біжить – _____, молоко

біжить - _____ із каструлі, річка біжить

- _____, зерно біжить - _____ із мішка.

4. Склади слова з поданих букв. Запиши їх у 2 стовпчики.

Ш

Ж

К О Л А Ш¹

А Б А Ж¹

И В Н І Ш¹

Л И Т Е Ж¹

5. Відгадай загадки.

Котиться клубочок
зовсім без ниточок,
замість ниточок –
триста голочок.

(і...ак)

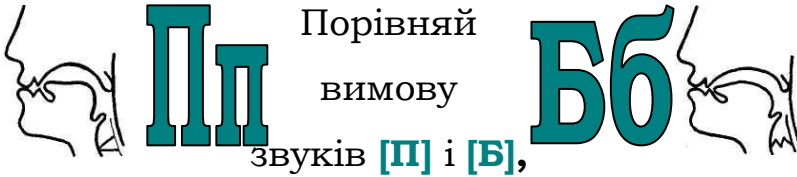

Сиджу на дереві:
кругла, як кулька,
червона, як кров,
смачна, як мед.

(ви...ня)

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення П-Б

ЧІТКО ВИМОВЛЯЮЧИ

1. Прочитай склади і слова.

па-ба

апа-аба

пий-бий

по-бо

опо-обо

палка-балка

пу-бу

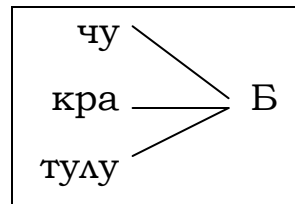
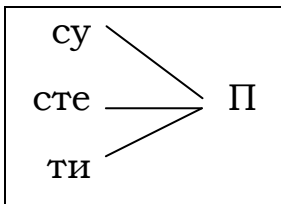
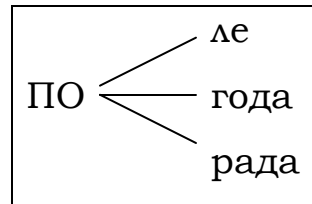
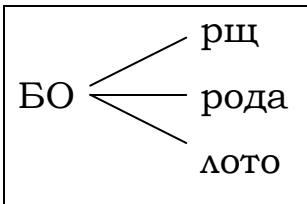
апу-абу

суп-зуб

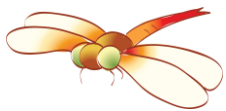
пи-би

апи-аби

грип-гриб

2. Підбери підписи до малюнків і порівняй їх звуко-буквений склад.

Слова: палка, бабка, папка, балка

3. Встав пропущені букви **П** або **Б**, використовуючи синій і зелений олівці.

...авук

кра...ка

клу...к

...атон

до...ро

висту...к

...уквар

па...уга

кра...к

...алата

су...ота

скри...к

4. Відгадай загадки, напиши відгадки.

Біла кора, тоненькі віти.

Що це? – відгадайте, діти.

(ре, бе, за - _____)

Червоний Макар по полю скакав,

А в борщ попав

(ц, р, е, п, е, ь - _____)

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення П-Б

1. Прочитай. Встав пропущені букви **П** або **Б**.

Тато купив ...апку для зошитів. ...апка сіла на квіточку.

У храмі службу править пі.... На горді виріс бі....

На землі лежали ...алки. Майстер привіз ...алки для нового ...удинку.

2. Добери до словосполучень відповідні слова (синоніми). Замалюй букву **П** синім, а букву **Б** – зеленим олівцем.

сильний вітер	→	барліг
пучок квітів	→	буря
речі пасажира		букет
лігво ведмедя		багаж

3. Зміни слова за зразком і встав пропущені букви.

один – багато

ду... – дуби

зубки – зубочки

сте... – _____

клу...ки – _____

голу... – _____

про...ки – _____

висту... – _____

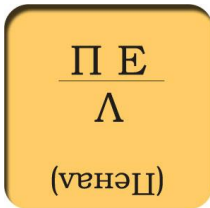
м'ясору...ка – _____

4. Запиши прізвиська та імена учнів свого класу, в яких є букви **П** або **Б**.

П

Б

5. Розгадай ребуси.

Забава

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення Т-Д

1. Читай слова парами. Поясни зміст слів. Замалюй букву **Т** синім, а букву **Д** – зеленим олівцем.

тачка-дачка

терти-дерти

тиск-диск

витирати-видирати

Дон-тон

плоди-плоти

двір-твір

діло-тіло

2. Зміни слова за зразком і встав пропущені букви.

один – багато

са... – сади

ву...ка - вудочка

біле... – _____

ду...ка – _____

краєви... – _____

лопа...ка – _____

парашу... – _____

бу...ка – _____

виногра... – _____

кл...ака – _____

3. З поданих букв склади слова.

е, о, п, л, т¹ – _____

о, а, ш, к, д¹ – _____

д, о, в, к, м, о, и¹ – _____

4. Встав пропущені букви **Д** або **Т**. Вивчи заличку проти дощику.

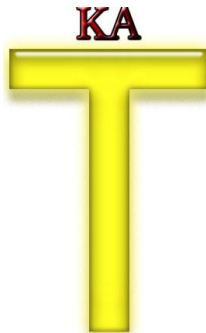
Не й...и, не й...и, ...ощику,
Зварю ...обі борщику,
Та й пос...авлю пі... вікном,
Наго...ую молоком.

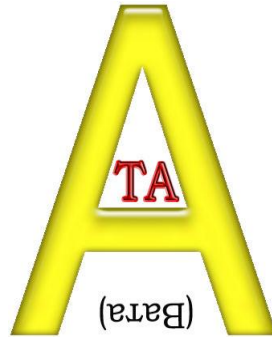
5. Розгадай ребуси.

(Вода)

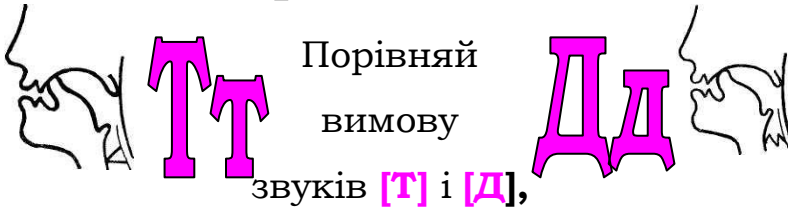
(Канат)

(Бата)

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення Т-Д

ЧІТКО ВИМОВЛЯЮЧИ

1. Прочитай склади і слова

та-да тя-дя ата-ада

то-до тьо-дьо ато-адо

ту-ду тю-дю ату-аду

тато-дата куток-гудок

тополя-дорога котушка-подушка

туман-духло гість-мідь

2. Підбери підписи до малюнків. Порівняй їх звуко-буквений склад.

Слова: тачка, туш, дачка, душ

3. Встав пропущені букви **Т** або **Д**

...ача

не...іля

бра...а

...анець

жов...ень

са...а

...ошка

бу...инок

скеле...а

...иван

ла...ка

похі...а

4. Відгадай загадки. Запиши відгадки.

Без язика живе,
не їсть не п'є,
а говорить і співає

(р, і, д, а, о _____)

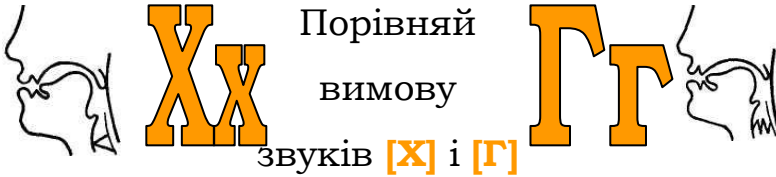
Що то за птиця долетіла до місяця?

(к, е, р, а, т, а _____)

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення Х-Г

1. Прочитай склади і слова

ха-га

хи-ги

хо-го

хе-ге

ху-гу

хі-гі

жатка-гатка**холод-голод****худоба-губа**

2. Склади словосполучення. Замалюй букву Х синім, а букву Г – зеленим олівцем.

футбольний | хол | помахав | готувати

просторий | гол | помагав | хусткою

замерз від | голоду

схуд від | холоду

Слова: голод, хол, гол, холод, годити,
ходити

3. Встав пропущені букви **Х** або **Г**.

<u> </u> айка	за <u> </u> адка
<u> </u> окей	бере <u> </u> и
му <u> </u> а	су <u> </u> арі
ти <u> </u> ри	му <u> </u> омор

4. Зміни слова за зразком і встав **Х** або **Г**.

що?

чим?

сніг –

снігом

смі –

бі –

плу –

порі –

5. Відгадай загадки.

Сіра подушка сонечко прислала,
Дощику нагнала, курчаток злякала

(х, а, р, м, а)

Попід сонцем гріють спинки
На городі жовті свинки

(а, г, р, у, б, и, з)

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення Х-Г

1. Утвори нові слова, змінюючи першу букву на **Х** або **Г**, розфарбуй їх.

латка – **ж**атка пора – _____

море – _____ майка – _____

зуби – _____ море – _____

салат – _____ пороша – _____

2. Прочитай речення. Встав пропущені слова.

Футболісти забили

Не у кожній квартирі є

Вранці я відчуваю

Взимку я відчуваю

Треба ... по тротуару.

Треба ... хворому.

3. Зміни слова за зразком. Добери перевірні слова і встав **X** або **Г**.

що зробити?

що робити?

одягти –

одягати

ляти –

тяти –

допомоти –

затинути –

4. Відгадай загадки. Запиши відгадки.

Росло, виросло,

Із кожуха вилізло,

По руках покотилося,

На зубах опинилося.

(о, г, і, р, ж _____)

Висить сито,

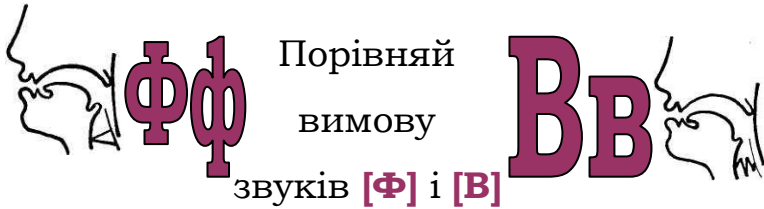
Не руками звито.

(н, і, г, о, д, з _____)

Глухі та дзвінкі приголосні

Розрізнення Ф-В

1. Прочитай, чітко вимовляючи звуки.

вата

фарба

вода

фонтан

вулик

футбол

В		адим
		олодимир
		арвара
Ме	Ф	одій
Мар		а

2. Встав пропущені букви Ф або В, розфарбуй їх.

фартух

вода

ф-в

...абрика

...уха

ал...авіт

...рукти

...ерблюд

саді...ник

...орма

...иноград

еста...ета

3. Змінюючи одну букву, утвори два нових слова.

Ферма – _____, _____.

4. Відгадай загадки, запиши відгадки.

За горами, за долами

Ходить свита і кожух

(**в, я, в, ц, і** – _____)

Підморгне зеленим оком – ми йдемо,

підморгне червоним оком - стоїмо

(**с, в, т, і, л, ф, о, р, о** – _____)

5. Склади слова з поданих букв. Запиши їх у два стовпчики під буквами **Ф** і **В**

1) і, и, н, к, в

і, ї, н, к, ф

о, а, р, м, ф

і, е, т, р, в

2) а, у, в, н, ч

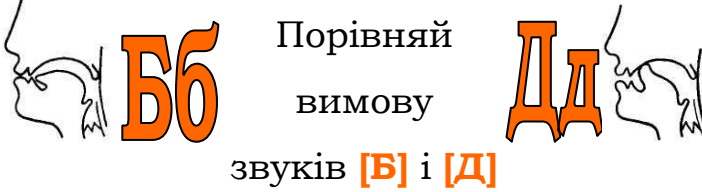
о, е, ф, р, ш

і, в, с, т, х

е, а, р, м, ф

Диференціація кінетично схожих букв

Розрізнення **Б** і **Д**

Порівняй графічне зображення букв **б** і **д**

Буква **б** - то ніби білка,
хвостик вгору підіймає.

Буква **д** - то ніби дятлик,
хвостик вниз завжди тримає.

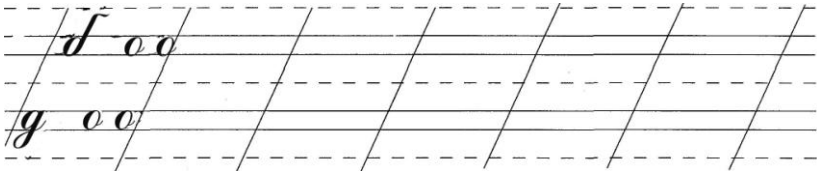

1. Прочитай склади.

ба – ба – да бо – до – до де – де – бе

бу – бу – ду би – ди – би ді – бі – ді

2. Допиши букви, промовляючи звуки.

3. Запиши слова із буквою **б** у перший стовпчик, з буквою – **д** у другий стовпчик.

б

д

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Слова: диня, булка, подарунок, кобра, кабан, загадка, город, зуб.

4. Склади розсіпані слова. Знайди зайве.

К, О, Я, Б, У, Л – _____

Н, А, Б, А, Н – _____

Н, Я, Д, И – _____

Д, Б, У – _____

5. Виправ помилку.

Мама з **б**очками пішла на прогулянку.

Розрізнення Б і Д

Бб

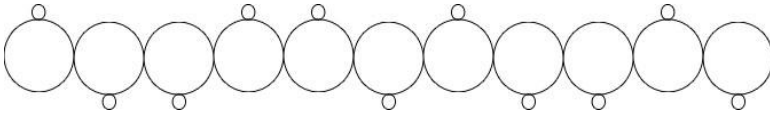
Дд

1. Прочитай скоромовки. Визнач, який звук у них зустрічається найчастіше.

Бабин біб розцвів у дощ.

Буде бабі біб у борщ.

2. Допиши букву, орієнтуючись на крапку.

3. Підпиши малюнки.

4. Читай словосполучення вставляючи букви б чи д.

•••айливий госпо•••ар

•••ілі ле•••е•••і

•••ерев'яний •••у•••инок

•••о•••ра •••а•••уся

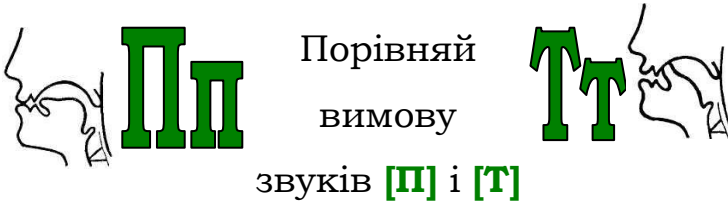
•••оро•••атий •••і•••усь

•••у•••ові ме•••лі

5. Розгадай кросворд. З кожним словом склади речення.

			Д	У	Б					
						О	К			
						И	Н	А		
						О	Ч	О	К	
						О	В	И	Й	
						А	С	И	Т	И
						И	Щ	Е		
П	І	Д				Н	И	К		

Розрізнення П і Т

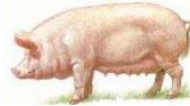

[П] – глухий приголосний, перешкода – зімкнені губи.

[Т] – глухий приголосний, перешкода – кінчик язика

1. Підпиши малюнки. Підкресли у словах букви **П** і **Т**.

Добери до малюнків загальну назву.

2. Напиши і порівняй: скільки «ніжок» має буква **П**? А скільки буква **Т**?

3. Обведи риски до букви, читаючи склади і слова.

//а - ///а - //а

//и - ///и - //и

///а - //о - ///е

ав///ома///

ка//ус///а

на///ов//

//іра///

ло//а///а

су//у///ник

4. Встав пропущені букви **П** або **Т**.

...еремога

...урист

...ечиво

...елевізор

біле...

...ор...

воро...а

...ру...ик

дя...ел

...о...ля

буфе...

...родук...и

5. Виправ помилки.

Лунає тротяжна пісня.

Капіпан флопу віддає команду.

У бабусі пухова хуспина.

Трацьовита тпашка в'є гніздо.

Розрізнення П і Т

Порівняй
вимову

звуків [П] і [Т]

1. Напиши під кожною цифрою відповідну букву.

3 2 3 2 3 2 3 3 2 2 3 3 3 2 2 2 3 2
т п

2. Замість цифр читай відповідні букви.

2а – 3а	2і – 3і	2і2	2ф3
2о – 3о	о2 – о3	2у2	3о2
2у – 3у	е3 – е2	3у3	2і3

3. Запиши слова із словосполучень у три стовпчики під цифрами 2, 3, 2-3:

тонке павутиння, парові котлети, перша парта

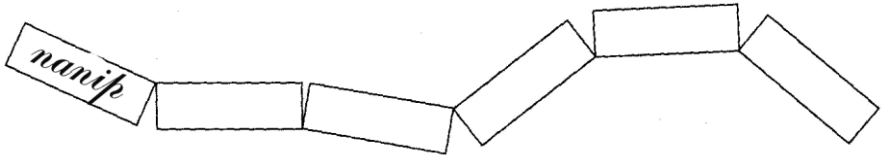
2

3

2-3

_____	_____	_____
_____	_____	_____

4. Склади ланцюжок слів.

Слова для довідок: торт, топ, порт, ряст,
тин

5. Встав пропущені букви *n* або *m*.

 етрик оспішає в а теку.

У нього реце .

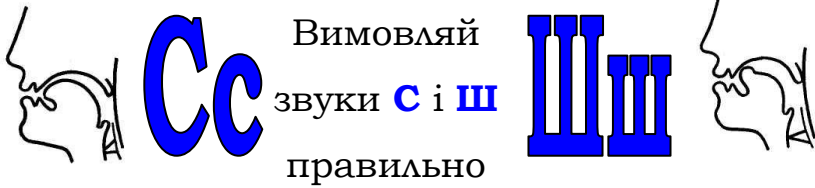
 е рику о рібно ку и и
 абле ки від ем ера ури, сир від
кашлю а кра лі від нежи і.

Це для його с аршого бра а
С е ана.

Він захворів на гри .

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення С-Ш

Назви перший звук у словах (на слух)

Сани, сом, супутник **Шафа, шорти, шуліка**

	[С]	[Ш]
губи	у посмішці 	витагнуті вперед
язик	внизу 	вгорі
голос	відсутній	відсутній
повітря	холодне	тепле

1. Читай і рукою показуй умовне положення язика.

са-ша	уш-ус	ваш-квас
со-шо	иш-ис	їдеш-прес
су-шу	сад-шар	душ-вус
си-ши	сом-шов	ходиш-рис
аш-ас	сум-шум	
еш-ес	син-шип	

2. Підбери підписи до малюнків. Порівняй їх звуко-
буквений склад

Слова: шапка, миска, сапка, мишка.

3. Відгадай загадки.

Надворі горою, а в хаті водою. (**...ніг**)

Набита пухом, лежить під вухом.

(**подо...ка**)

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення С-Ш

Сс

Шш

1. Прочитай чистомовки.

Язык угору – ша, ша, ша,

Наша Маша в ліс пішла.

Язык донизу – са, са, са,

Укусила в ніс оса.

Язык угору – ши, ши, ши,

Машу в лісі не знайшли.

Язык донизу – си, си, си,

Вуса, вуса у оси.

2. Допиши речення

У Сашка на голові _____

Щоб звільнити город від бур'янів, потрібна
гостра _____.

У норі живе _____.

На столі стоїть _____.

Кі...ка ловить мишей. У Даринки
заплетена кі...ка.

3. Встав пропущені букви **С** або **Ш**. Склади і поясни народні приказки.

Хто спішить	курям на <u>...</u> міх.
Ви <u>...</u> йло діло	як гребінцем че <u>...</u> е.
Бре <u>...</u> е,	той людей <u>...</u> мішить

4. Прочитай вірш. Випиши у два стовпчики слова із буквами **С** і **Ш**.

- Татусю, татусю, куди ти йдеш?
Чом мене, синочка, не береш?
Ти будеш косити,
Я – траву носити,
Чи візьмеш?

- Мамусю, мамусю, куди ти йдеш?
Чом ти мене, донечку, не візьмеш?
Ти будеш сапати,
Я – бур'ян збирати
Чи візьмеш?

М. Підгірянкa

5. Розгадай ребуси.

100ЛИЦЯ – _____

100ВП – _____

40А – _____

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення С-Ш

Сс

Порівняй
вимову

Шш

звуків [С] і [Ш]

Назви перший звук у словах (на слух)

Сад, сова, миска

Шарф, шуба, машина

1. Прочитай слова парами, показуючи рукою умовне положення язика.

сапка-шапка

кішка-кіска

миска-мишка

кашка-каска

каша-каса

сум-шум

2. Встав пропущені букви **С** або **Ш**, підкресли їх.

...онце

ши...ка

...оня...ник

...апка

...офер

ма...ині...т

...игнал

ко...ик

...тангі...т

ка...ета

мура...ка

па...ту...ок

3. Зміни і запиши слова за зразком. Підкресли **С** і **Ш**.

Я пасу – **ти пасеш** **Малий** – **менший**

Я несучу – _____ великий – _____

Я сію – _____ красивий – _____

Я сплю – _____ старший – _____

Я співаю – _____ молодий – _____

4. Відгадай загадки, запиши відгадки.

Через воду переводить
тільки з місця сам не сходить

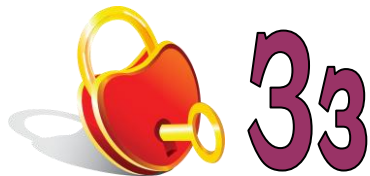
(**т, і, м, с** _____)

Росте зелений кущ,
доторкнешся – укусить

(**и, ш, п, и, ш, н, а,** _____)

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення **З-Ж**

Визнач спільний звук у словах (на слух)

Зайчик, зима,

Жало, жито, їжак

газета

	[З]	[Ж]
губи	у посмішці 	витагнуті вперед
язик	внизу 	вгорі
голос	є	є
повітря	холодне	тепле

1. Читай і рукою показуй умовне положення язика.

за-жа **замок-жаба** ка**зан-кажан**

зо-жо **зошит-жовток** козуля-ко**жух**

зу-жу **зуби-жуйка** газета-ета**жерка**

изи-и**жи** земля-**жетон** га**з-гараж**

езе-е**же** зима-**жито** гарбу**з-вуж**

ізі-і**жі** зірка-**жінка** ві**з-ніж**

2. Встав пропущені букви **З** або **Ж**.

 агін начок га ета ков ани
 ало акет поже жа о ина
 урнал уравель му ика бере за
 ебра ли і гро а огоро а

3. Склади і запиши речення. Замалюй букву **З** синім, а букву **Ж** – простим олівцем.

живе, Зозуля, лісі, в.

біля, живуть, Журавлі, озер.

міцно, Взимку, сплять, кажани.

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення **З**-**Ж**

1. Підбери підписи до малюнків. Порівняй звуко-буквений склад слів. Склади з ними речення.

Слова: лоза, ложка, кажан, казан

2. Встав пропущені букви **З** або **Ж**. Підкресли їх.

Зо уля иве у лісі. айворонок иве у полі. На ли ах катаються в имку. Зоя одягла елений акет. У оопарку ми бачили ведме ат, ебру, убра, ко у, ву а.

3. Зміни слова за зразком

<u>що робили?</u>	<u>що роблять?</u>	<u>що</u> <u>робитимуть?</u>
казали	кажуть	казатимуть
в'язали	_____	_____
мазали	_____	_____
лизали	_____	_____

4. Розгадай метаграму

З Ж – вночі літає, шкідників з'їдає.

Поміняєм **Ж** на **З** –

Можна з ним в похід ходити,

Страву в ньому там варити.

(казан - кажан)

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення С-Ч

Порівняй вимову звуків

[С] і [Ч]

[С]

язик унизу,
звук протяжний

[Ч]

язик угорі,
звук короткий

1. Прочитай склади і слова

ас-ач

са-ча

сач-час

ос-оч

со-чо

соч-чос

ус-уч

су-чу

чус-суч

ис-ич

си-чи

чис-сич

ес-еч

се-че

сад-чай

квас-квач

сода-чоло

компас-багач

сук-чуб

каска-качка

село-черга

пісок-гачок

сич-чиж

колиска-дівчинка

2. Підбери підписи до малюнків. Порівняй їх звуко-
буквенний склад

Слова: сойка, чайка, качка, каска

3. Встав пропущені букви

...овен

абрико...и

обру...

...окира

хлоп...ик

діду...ь

...итальня

рушни...ок

...итро

ко...монавт

4. Відгадай загадку.

В батька я четвертий син,

А дітей у нього сім. _____ (**ч^ет^вер**)

Диференціація свистячих і шиплячих Розрізнення С-Ч

1. Прочитай чистомовки. Порівняй вимову звуків [С] і [Ч].

Язик вгору – чі, чі, чі,
у кишені ключі.

Язик донизу – сок, сок, сок,
на майданчику пісок.

Язик вгору – ач, ач, ач,
у печі спекли калач.

Язик донизу – ос, ос, ос,
їм смачний абрикос.

2. Допиши потрібне слово.

Біля моря ми бачили ____

Дідусь їв _____ з маслом.

Свіжа смачна _____ продається в
магазині.

У балерини нова красива біла ____.

_____ - це житло людей на півночі.

_____ - це невеселий настрій.

сайку

чайку

пачка

паска

сум

чум

3. Встав і підкресли пропущені букви **С** або **Ч**.

Ні... не ...али ...и...єнята,

Полягали ранком ...пати.

- На добрані...! – каже си...,

Бо в ...и...ів же день – це ні....

Г. Бойко

4. Склади і запиши розсипані слова.

р, т, в, е, ч, е - _____

д, е, р, е, с, а - _____

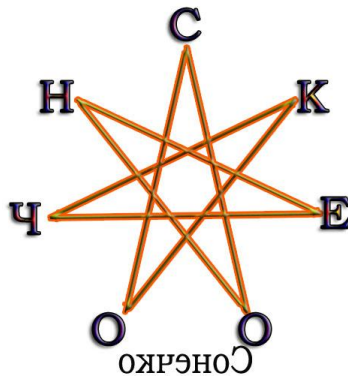
т, у, б, о, с, а - _____

5. Розгадай загадку з криптограмою – відгадкою.

Жучок крапчастий, червоненький,

Корисний дуже,

Хоч маленький.

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення Ц-Ч

Ц

Ч

Визнач спільний звук у словах (на слух)

Цап, цукор, яйце.

Чай, часник, бочка.

	[Ц]	[Ч]
губи	у посмішці 	витагнуті вперед
язик	внизу 	вгорі

1. Читай і рукою показуй умовне положення язика.

а**ц**-а**ч**а**ц**ь-а**ч**а**ц**а-а**ч**ао**ц**-о**ч**о**ц**ь-о**ч**о**ц**е-о**ч**еу**ц**-у**ч**у**ц**ь-у**ч**у**ц**а-у**ч**ае**ц**-е**ч**е**ц**ь-е**ч**у**ц**у-у**ч**упале**ц**ь-к**л**ю**ч**ц**е**гла-ц**е**стьпере**ц**ь-обру**ч**цирк-ч**и**ж

2. Встав пропущені букви Ц або Ч.

...апля	гре...ка	вов...и...я
...егла	ре...епт	гір...и...я
...ифра	цу...еня	...у...ело
...удо	дів...ина	...арівни...я

3. Відгадай загадки. Запиши відгадки.

Чотири брати живуть поряд, а один окремо

(у, к, р, а, в, ц, и, я - _____)

Тече, тече – не витече,
Біжить, біжить – не
вибіжить.

(ч, і, р, а, к - _____)

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення Ц-Ч

1. Прочитай чистомовки. Порівняй вимову звуків [Ц] і [Ч]

Язык вгору – чу, чу, чу,

Я далеко полечу.

Язык донизу – ця, ця, ця,

Я спіймала горобця.

Язык вгору – чі, чі, чі,

У печі калачі.

Язык донизу – ці, ці, ці,

Ой, які смачні млинці.

2. Назви і підпиши малюнки, розфарбувавши букву Ц – синім, а букву Ч – простім олівцем. Визнач місце звуків [Ц] і [Ч] у словах.

3. Зміни слова за зразком.

Вівця – овечка

Суниця – _____

Лисиця – _____

Палець – _____

Хлопець – _____

Синиця – _____

Заєць – _____

Кінець – _____

4. Встав пропущені букви **Ц** або **Ч**. Розфарбуй їх.

Соня - у ени я етвертого класу. У Соні ервоні еревики та новий ране ь. Їй подарували красиву ашку з блюд ем та маленьке у еня.

5. Пограй у гру «Що кому?»

Кравцю

циркуль

Куховару

ножиці

Учнію

яйце

Інженеру

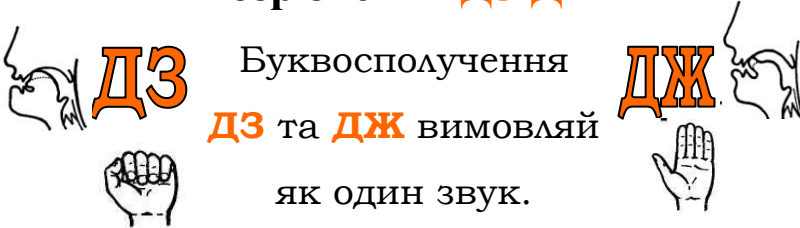
ручка

Малюку

печиво

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення ДЗ-ДЖ

Порівняй вимову звуків [ДЗ] та [ДЖ]

1. Прочитай склади і слова

дза-джа	дзьо-джо	дзеркало-
дзо-джо	дзю-джу	джерело
дзу-джу	дзі-джи	дзьоб-бджола
дзи-джи	дзиґа-джигіт	дзвін-джміль
дзя-джа		

2. Встав пропущені буквосополучення ДЗ або ДЖ.

<u> </u> ем	б <u> </u> оли
<u> </u> иґа	<u> </u> унґлі
<u> </u> ерело	<u> </u> юдо
<u> </u> еркало	по <u> </u> ьобати
<u> </u> воник	наро <u> </u> ення

3. Назви і підпиши малюнки.

4. Прочитай. Встав пропущені **ДЗ** і **ДЖ**, підкресли з ними слова.

Над еркальною поверхнею ерела
 вінко ижчать мелі та б оли.

5. Відгадай загадки, запиши відгадки.

Зимою спить, літом бринить,
Понад садами літає, солодку росу збирає
(**а, дж, б, л, о** - _____)

Он віночки, синій колір, з
язичком, а голосу не мають.

(**в, і, дз, о, н, и, ч, к** -

_____)

Диференціація свистячих і шиплячих

Розрізнення ДЗ-ДЖ

ДЗ

Це усі повинні знати: **ДЖ**

Нас не можна роз'єднати

Відзначаємося чим?

Літер – дві, а звук – один

1. Прочитай чистомовки

Дзу-дзу-дзу! – Дзвеніла пилка.

Джу-джу-джу! – Бриніла бджілка.

2. Встав пропущені буквосоючення **ДЗ** або **ДЖ**.

Зафарбуй буквосоючення **ДЗ** синім кольором.

У траві загуділи б...оли. Набрали води з ...ерела. На ...еркальній поверхні ставка плавають лебеді. Миколі купили ...емпер та ...игу. Ган...я зварила кукуру...у.

3. Зміни слова за зразком.

бджола – мед (який?) бджолиний

дзвін – голос (який?) _____

джаз – музика (яка?) _____

дзеркало – поверхня (яка?) _____

джміль – укус (який?) _____

кукурудза – палички (які?) _____

4. Прочитай вірші. Зафарбуй буквосполучення **ДЗ** - синім кольором, а **ДЖ** – зеленим.

Ходять і лісі шелести,

Дзюркотить вода.

Це казки криниченька

Нам розповіда.

Де в цвіту рясне гілля,

Ви побачите джмеля.

5. Склади і запиши речення.

Розрізнення Ш-Щ-Щ

1. Встав пропущені букви *ш, ч* або *щ*.

...айка

кала...

...авель

пла...

...апка

ду...

...етина

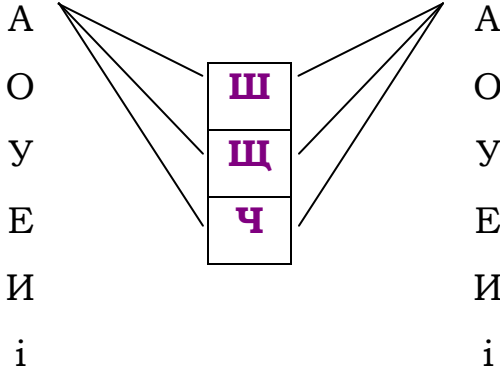
сві...ка

...ерв'як

я...ик

...ия

лок...ина

2. Допиши речення, використовуючи малюнки.

На гачок спіймався _____

Бабуся спекла смачний _____

У ванній кімнаті є _____

Над вишнею літає _____

Мама посадила _____

3. Заміни слова за зразком.

щітка – щіточка

кущ – кущик

щедрівка – _____

дощ – _____

щілина – _____

плащ – _____

високий – вищий

чемний – чемніший

товстий – _____

чистий – _____

хороший – _____

шумний – _____

4. Прочитай загадку і напиши відгадку. Замалюй букву

Щ своїм улюбленим кольором.

Насупилось небо, плаче хмаринка.

А поле сміється щасливо і дзвінко,

Бо сльози хмаринки несуть урожай.

Як сльози ці зветься? Ану відгадай.

Розрізнення Ш-Ч-Щ

1. Встав пропущені букви. Підкресли їх.

Сліпий дощик

Світило сонце й до... поливсь на сад, на хати, пло...і. Говорить мама: - Подивись, сліпий сьогодні до...ик. А я кажу: - Він не сліпий! Він, певне, ба...ить, мамо, бо нас знай...ов і покропив в садо...ку під ку...ами.

2. Знайди на малюнку звірів, які поховались від дощу.

Розфарбуй малюнок.

3. Прочитай і закресли зайве. Допиши речення.

Замалюй букву **Щ** своїми улюбленим кольором.

До побачення!

Всього найкращого!

Прощайте!

Здоровствуйте!

На добраніч!

Кожне слово для людей має значення –
на прощання говори: «_____».

Т. Пушкарьова

4. Склади слова.

і, щ, я, р, а, к – _____

е, ч, е, р, и, в, и, к – _____

о, п, д, у, к, ш, а – _____

5. Розгадай мета грами і шараду.

1) З **Ч** над морем я літаю,

З **М** людей я одягаю

(чайка - майка)

2) З **Щ** я плаваю у річці

З **Р** я гриюсь в рукавичці.

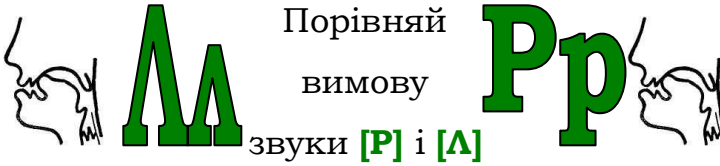
(щука - рука)

3) Перше – буква, друге – нота

Разом – ваш сховає одяг.

(шафа)

Диференціація Л-Р

ла ли ле ро ру
ло лу ра ри ре

1. Прочитай склади і слова.

ала-ара	лар-рул	лама-рама
оло-оро	лор-рил	лоб-рот
улу-уру	пла-пра	рука-луска
или-ири	клу-кру	риба-липа
сила-кора		гриб-глина
коло-перо		круг-клуб
аґрус-голуб		марка-галка
гори-голи		касир-пенал

2. Підбери підписи до малюнків. Порівняй звуко-буквений склад цих слів.

3. Встав пропущені букви.

...ИЛОМ

ВО...ОССЯ

К...ИГА

...ИЖИКИ

КО...ЕСО

ПА...АТКА

КУ...КА

ПО...СО

П...ИТКА

ВУ...ИК

ФА...БА

К...ОКОДИ...

4. У поданих словах заміни букву **Л** на **Р**. Запиши утворені слова і поясни їх значення.

ЛИС – _____

ЛИТИ – _____

ЛІС – _____

КОЛОНА – _____

5. Відгадай загадки.

У лісі вирізана,
гладенько витесана,
співає, заливається
як називається?

(о, с, п, і, л, а, к _____)

Красна дівиця
сидить у темниці,
а зелена коса
її на вулиці

(м, р, о, к, а, в, _____)

Диференціація Л-Р

Лл

Порівняй
вимову

Рр

звуків [Р] і [Л]

1. Прочитай слова. Порівняй їх звуко-буквений склад, уточни значення

плавити-правити

лом-ром

палити-парити

рак-лак

2. Встав пропущені букви Л або Р. Замалюй букви Л і Р різними кольорами.

Вишня буває і де...евом і кушем. Цвіте вишня у т...авні. Тоді її гі...ки вк...иваються бі...ими квіточками. З квіточок вишні ви...остають темно-че...воні п...оди – вишні. На ко...і стовбу...а і гі...ках вишні виступає вишневий к...ей.

3. Виправ помилки.

		
корона	ворота	карета

4. Знайди назви кущів у поданих реченнях.

Діти ламали **на** полі качани кукурудзи.

Спіймав Миколка **лина** і карася.

Ростуть гар**бузи на** городі.

Ві**тер енергійно** ганяв листя по дорозі.

5. Розгадай ребуси.

Бібліографія

1. Блінова Г. Й., Пічугіна Т.В. Дидактичний матеріал для подолання вад письма і читання у дітей. – К., Радянська школа, 1990.
2. Бутрім В.Л. Грамоти навчатися – все одно що гратися. – К., Редакція загальнопедагогічних газет, 2005.
3. Ефименкова Л.Н. Корекция устной и письменной речи учащихся начальных классов. – М., Просвещение, 1991.
4. Максакова А.И, Туманова Г.А. Учите играя. – М., Просвещение, 1983.
5. Малярчук А.Я. Розвиток усного і писемного мовлення молодших школярів. – К., Літера, 2008.
6. Момот Т.Л. Грамотійко. Логопедичні зошити для розвитку усного і писемного мовлення. – Т., Навчальна книга – Богдан, 2004.

7. Савченко М.А. Методика виправлення вад вимови у дітей. – К., Радянська школа, 1983.
8. Сахарова О.М. Готуємо руку до письма. – К., Перо, 2008.
9. Сєдих Н.О. Вчимося писати й говорити правильно. – Х., Основа, 2007.